

Izhaja vsak
mesec na
2 polah in
velja za vse
leto 4 gl.

SLOVENSKI PRAVNIK.

Uredništvo
in upravnništvo
nahajata se v
Frančiskan-
skih ulicah,
št. 16.

a) Kdor navede v pravdi nezakonsko rojstvo, mora ga dokazati.

b) V pomanjkanji redne župniške krstnice zamore se zakonsko rojstvo tudi z družimi dokazili dokazati.

c) Moč postav ne sega nazaj; one ne zadevajo poprej pridobljenih pravic.

Angel Dalla Zonca, sin pokojnega Frana Ksaverija, naperil je 15. decembra 1871, pod št. 4953, proti Magdi Carlevaris in proti Matiju Scherju to le tožbo:

Dne 4. aprila 1863 umrl je v Vodnjanu Ivan Dinko Volpi Krístofović, zvan Campana, brez naslednikov (descendentov) in brez poslednje volje. Njegova dedina bi torej pripadala njegovima rediteljema Kristofu Volpiju in Mariji Volpi, rojenej Dalla Zonca in zadevno njijinim naslednikom. Ker pa ti več ne žive, prešla je vsa njegova ostalina na tretjo vrsto, namreč: na njegova dva deda in njegovi dve babi, zadevno na njih naslednike. Od strani očeta so le ti nasledniki: Dominik Volpi in Franica Volpi, rojena Maratto; od strani matere pa: Anton Dalla Zonca in Angela Zonca, rojena Barbato. Ker sta ded in baba po očetu umrla pred dedom in babo po materi, in ker nista mlajših zapustila, je vsa njegova zapuščina prešla na deda in babo po materi, zadevno, ker sta ta dva že umrla, na njiju zakonito še živeče naslednike.

Veljá omeniti, da iz zakona sklenenega med Antonom Dalla Zonca in Angelo Barbato so proiztekli štirje zakonski otroci: Mara, mati imenovanega zapustnika, Luka, Martin in Fran Dalla Zonca. Luka in Martin nista imela otrok, četrtega sin sem pa jaz, spočet v zakonu, katerega je Fran Dalla Zonca sklenil z mojo materjo Karolino, rojeno Abbà in ker Mara ni ostavila za seboj družega nego imenovanega zapustnika, je naravno, da bi vsa njegova ostalina imela meni pripasti.

Tako pa se ni zgodilo. Za časa zapuščinske obravnave po imenovanem pokojniku se mi je povedalo, da razen mene ima do uprasha vne zapuščine jednake pravice neka Marija Ivanka Dalla Zonca, bivša vdova Carlevaris, v drugem zakonu žena Matija Scherja, ki je bila rojena v zakonu, katerega je sklenil Dinko Dalla Zonca z neko Magdo, o kateri se je govorilo, da je zakonska hči Antona Dalla Zonche in Angele Barbato. Le ta kriva domneva opirala se je na genealogično steblo, katero je napravil dne 11. aprila 1863 župniški urad vodnjanski. V tem genealogičnem drevesu je bilo naznačeno, da iz zakona, sklenenega med Antonom Dalla Zonca in Angelo Barbato, ni proizteklo čvetero, temveč petero otrok, to je, ne samo Mara, Luka, Martin in Fran, temveč tudi Magda, dobivša za moža Dinka Dalla Zonco, ki je rodila imenovano Maro Ivanko Dalla Zonco, bivšo vdovo Carlevaris, omoženo v drugo z Matijem Scherjem.

Bilo je torej naravno, da v očigled omenjenemu genealogičnemu drevesu moral sem biti zadovoljen, da dobodem samo polovico zapuščine imenovanega pokojnika ter da sem prepustil Mariji Ivanki Carlevaris-Scher drugo polovico iste zapuščine.

Čul sem pa pozneje pripovedovati, da Magda, mati Marije Ivanke Carlevaris-Scher, ni bila zakonska hči in poskrbivši, da pridem temu glasu do vira, dobil sem od župniškega urada vodnjanskega dne 5. julija 1868 to-le spričevalo: „Iz obeh anagrafičnih registrov, ležečih v tem župniškem uradu se razvidi: a) da je pokojna Magdalena Dalla Zonca, ranjcega Antona hči, vdova Dominika Dalla Zoncha bila rojena 7. marcija 1760 ter da je bila krščena dne 8. istega meseca, b) da se pogrešajo, ne da bi se vedelo od kedaj, matice rojenih od 23. julija 1759 do 2. februvarja 1773 leta.“ —

Po tem spričevalu moram domnevati, da se navedeno genealogično steblo ne opira na resnico, ker je bilo napravljeno brez matice rojenih; in ker ni dokazano, da je že imenovana Magdalena zakonsk otrok, je jasno, da njena dva naslednika, denašnja toženca, ne moreta imeti nikakeršnih pravic do zapuščine ranjcega Ivana Dominika Volpija.

Gledé na to torej, da se je Marija Ivanka Carlevaris-Scher, rojena Dalla Zonca, neopravičeno vrinila v zapuščino Ivana Domi-

nika Volpija, da jej je neopravdano bila prisojena in izročena polovica iste ostaline, katera z drugo polovico vred ekskluzivno samó meni pripada, ker mi njena dva naslednika njej prisojene polovice z lepa odstopiti nočeta, opirajoč se na ustanovljenje §. 823. obč. drž. zak. prosim, da se po ustnem pravdnem obravnavanju z razsodbo za prav spozna:

1) Na podlagi zakonitega nasledstva ima pripasti meni vsa ostalina Jana Dinka Volpija, umrlega dne 4. aprila 1863. v Vodnjanu brez poslednje volje, ostalina popisana v zapuščinske obravnave zapisniku od 8. aprila 1863., torej tudi ona polovica, katera je bila prisojena Mari Ivanki Dalla Zonca in katero uživata dan danes njena naslednika, denašnja toženca;

2) tožena sta dolžna odstopiti mi v 14. dneh pod eksekucijo navedeno polovico ostaline pokojnega Jana Dinka Dalla Zonca, katero sta pridobila po materi Mari Ivanki Carlevaris-Scher, rojeni Dalla Zonca, s plodovi vred od dne jima izročene tožbe naprej tekočimi, katere ima odločiti sodnija.

Po dolgem trudapolnem dokazovanji odbil je c. kr. kotarski sod vodnjanski z razsodbo od 26. novembra 1878, št. 3958, oba tožbe zahtevka iz teh le

razlogov:

Tožitelja zahtevanje opira se jedino na trditev, da je Magdalena Dalla Zonca, mati med tem umrle Marije Ivanke Carlevaris-Scher, ki je s tožiteljem bila poklicana prisvojiti si ostalino rajncega Jana Dominika Volpija Campane, nezakonska hči.

Ta trditev o nezakonskem rojstvu Magde Dalla Zonca opira se na okolnost, da si ne moreta toženca pridobiti redne krstnice (krstnega lista) o Magdi Dalla Zonca, ker so se slučajno izgubile matice krščenih od onega časa, v katerem se trdi, da je bila ona rojena, namreč od 23. julija 1759. do 2. februarja 1773. leta.

Res je sicer, da po §. 170. sodn. reda (talj.) matice rojenih, venčanih in umrlih šteje se k onim javnim listinam, katerim gre po §. 169 sodn. reda (talj.) polna moč dokaza gledé činov, o katerih so zakonito izdane, in tudi je res, da se zakonsko rojstvo dokazuje navadno z dotično krstnico, ali zaradi tega ne sme se misliti, da se zakonsko rojstvo, kadar ni matic rojenih, ne more drugim

načinom dokazati, kajti sicer bi se prišlo do absurdnega ukrepa, da se imajo smatrati za nezakonske otroke vsi oni, o katerih se katerim koli načinom uničijo ali izgube matice rojenih.

To omenivši in uvaževaje, da če prav ne zasluži krstnica pod št. 1 kakor javna listina polne vere, ker ni bila napravljena na podlagi matice rojenih ali krščenih, razvidi se iz smrtovnice pod št. 2, da je Magdalena Dalla Zonca umrla sedemdesetdevet let stara dne 14. marcija 1839. leta in po tem je izvestno, da je bila rojena leta 1760.;

uvaževaje, da je na podlagi venčаницe (fide matrimoniali) pod št. 3 dokazano, da sta Anton Dalla Zonca in Angela Barbato stopila v zakon 2. decembra 1758. tedaj več nego jedno leto pred rojstvom svoje hčere Magdalene, o katerej se trdi, da je njiju nezakonska hči;

uvaževaje, da je Magdalena Dalla Zonca bila rojena torej v času, ko je že obstajala zakonska vez med imenovanima dvema soprožnikoma, ter da se mora po tem takem v smislu §. 138. obč. drž. zak. pravno domnevati, da je ona zakonskega rodü;

uvaževaje, da mora oni, ki trdi, da je bila imenovana Magdalena za časa zakonske zveze med Antonom Dalla Zonca in Angelo Barbato spočeta od Antona Dalla Zonca z drugo žensko, ali pa, da jo je Angela Dalla Zonca-Barbato spočela z drugim moškim, nego li s svojim možem, ali pa, da ne izhaja ona ne od Antona Dalla Zonca, in ne od Angele Dalla Zonca-Barbato, temveč od drugih oseb, take trdi tve strogo dokazati;

uvaževaje, da je po listinah pravnim spisom privitih pod št. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 11. 31 in 32., ki kakor javne listine zaslužijo polno vero glede svojega zapopadka, izvestno, da je bila v njih Magdalena Dalla Zonca vedno naznačena kakor zakonska hči Antona Dalla Zonche;

uvaževaje, da je po istih listinah tudi dokazano, da so ne samó vsi udje družine Antona Dalla Zonca, temuč tudi drugi bližnji sorodnici smatrali Magdaleno Dalla Zonca za zakonsko hčer istega Antona Dalla Zonca, ter da je ona z drugima svojima bratoma in sestrama dobila dedinski del po roditeljih svojih;

uvaževaje, da je tudi po izpovedbah raznih prikladnih svedokov, ki so bili više ali manje v dotiki z družino Antona Dalla Zenchovo,

jasno dokazano, da so vsi in vselej smatrali Magdaleno Dalla Zonca za zakonsko hčer istega Antona Dalla Zonche, ter da se nikedar ni čulo, da bi bila ona nezakonskega rodú;

uvaževaje, da izpovedbam onih svedokov, iz katerih sledi, da so čuli oni pripovedati, da je Magdalena Dalla Zonca nezakonska hči, ne gre nobena vera, ker se oslanjajo taka pripovedanja na proste trditve nepoznanih tretjih osob;

uvaževaje, da se jasno razvidi tudi iz listine pod št. 33, da je tudi Angela Dalla Zonca smatrala Magdaleno Dalla Zonco za svoje hčer, ker jo je tako izrečno imenovala v svojej oporoki, kakor je tudi imenovala svojo drugo hčer Maro zapisavši vsakej trideset cekinov, — mora se za gotovo vzeti, da je Magdalena Dalla Zonca v resnici zakonska hči Antona in Angele Dalla Zonca.

Da je bil Šimen Fioranti javen arhivista, ter da je bil pooblaščen izdavatı prepise javnih listin, njemu v shrambo izročeni, izvestno je ne samo po izpovedbah raznih nesumnih svedokov, temveč tudi po notarskej listini pod št. 22. in da je njegov podpis v listinah pod št. 5. 6. 7. pristen, izvestno je tudi ne samó na podlagi izpovedeb raznih prikladnih svedokov, temuč tudi na podlagi dokaza po veščakih kaligrafih izvršenega s primerjanjem družih njegovih nedvomno pristnih podpisov.

Istim načinom je tudi pravno dokazano, da so podpisi Angele Dalla Zonca, rojene Barbato in svedokov Antona Gropurro in Fabbro Dominika, ki se nahajajo na testamentu iste Angele Dalla Zonca pod št. 33., pristni.

Da sta pa Fran Bradamante in Rafael Feliks Verla bila v Vodnjanu javna beležnika je tukaj notorično, ker njiju spise hrani to c. kr. kotarsko sodišče.

Na podlagi vseh teh vestno preišljenih uvaževanj bilo je treba tožbe zahtevanje ne samo popolnoma odbiti, temveč tudi obsoditi tožitelja v povračilo pravnih stroškov.

Proti tej razsodbi apeliral je sicer tožitelj; c. kr. višje deželno sodišče tržaško odbilo pa je apelacijo z razsodbo od 2. maja 1879, št. 956, iz teh le izvrstnih, stvari primernih

d o v o d o v :

Nastopivši dedinsko tožbo po §. 823. obč. drž. zak. zahteva tožitelj za-se tudi oni del zapuščine rajncega Jana Dominika Volpija,

kateri je bil po rednej zapuščinskeji obravnavi prisojen in izročen Ivanki Mariji Dalla Zonca, bivšej vdovi Carlevaris v drugič omoženej Scher, prednici denašnjih tožencev, v zastopstvu njene matere Magdalene, bivše žene Dominika Dalla Zonche, trdeč, da je bila le ta nezakonska hči Antona Dalla Zonche, deda tožiteljevega ter da po tem tacem ni mogla ona po zakonitem nasledstvu niti podegovati ostaline pokojnega svojega sorodnika Jana Dominika Dalla Zonche, niti prenesti te pravice na svojo hčer.

Nezakonski otroci so izključeni od postavnega nasledstva in tožitelj, ki opira svoje zahtevanje na nezakonsko rojstvo imenovane Magdalene, moral bi to nezakonsko rojstvo dokazati, kajti v ventilatornem postopku je priznal, da je Magdalena Dalla Zonca zakonskega rodú, ter da je imela po tem tacem njena hči pravico, podedovati uprašavno zapuščino, na kar je tej njenej hčeri polovica iste dedšine tudi prisojena bila. Nezakonsko rojstvo izvira iz materijalnega čina, o katerem je mogoč pozitiven dokaz. Tega dokaza tožitelj pa nikakor ni doprinesel, kajti, kakor je že prvi sodec omenil, izpodletel mu je popolnoma ponujeni dokaz po svedocih.

Iz okolnosti pa, da ne moreta toženca s privitjem krstnice, ki bi morala biti izpisana iz župniških matic rojenih ali krščenih, dokazati zakonskega rojstva imenovane Magdalene, rojene v prvem desetletji blizu druge polovice prošlega veka, ker so se izgubile zadevne matice, ne more in ne sme se domnevati, da je ista Magdalena nezakonskega rodú in že zaradi tega nima tožbe zahtevanje nobenega pravnega temelja.

Ex abundanti doprinesla sta pa toženca pravni dokaz o zakonskem rojstvu Magdalene Dalla Zonca. Iz zapriseženih izpovedeb Alberta Marcherija, Jurja Fiorantija, Frana Bradamanta in Antona Bradamanta, svedokov v vsakem obziru nesumnih, je popolnoma dokazano, da ne samo vsi vodnjanski meščanje, temveč, da so tudi drugi, nedvojbeno zakonski otroci Antona in Angele Dalla Zonche, smatrali vselej že imenovano Magdaleno, ki je do svoje poroke z omenjenimi otroci skupno v družini živela, za zakonsko hčer imenovanih dveh soprožnikov, da so jo isti otroci imenovali svojo sestro ter da niso nikedar nastale dvombe o njenem zakonskem rojstvu, dokler niso se izgubile v župniškem uradu matice rojenih, ali kakor nekateri svedoci trdé, dokler ni bila naperjena navzočna pravda.

Po glavi XII. prve knjige ustave beneške, katera se ima vporabiti v glavi LI. četrte knjige statuta vodnjanskega, kateri nima o tem nikakeršnega ustanovljenja, mora se zaradi pomanjkanja direktnega dokaza in contrario imeti za izvestno do 1. oktobra 1815. leta, katerega dne je bil uveden občni državljanski zakonik v Istri, ne da bi treba bilo družega dokazovanja, da je Magdalena Dalla Zonca zakonskega rodú in ker je zadobila to pravico že za vlade beneške republike, mora se ta njena pravica tudi spoštovati, kajti po čl. V. patenta o proglašenji obč. drž. zakonika spoštuje poprej pridobljene pravice tudi avstrijski zakonik.

Še več! Magdalena je naznačena kakor hči Antona Dalla Zonche (ne da bi bila pristavljena beseda „nezakonska“ ali kaka druga sinonimna beseda) ne samo v spričevalu izpisanem iz župniških matic umrlih pod št. 2., temveč tudi v spričevalu o njenej poroki pod št. 4. izpisanem iz župniških matic venčanih (omoženih in oženjenih), po katerem je bila ona poročena dne 4. novembra 1791. leta.

Vzemši za sedaj za izvestno, da se je njen oče oženil dne 2. decembra 1758, da so se matice rojenih ali krščenih za ves čas od 23. julija 1759. do 2. februarja 1773. izgubile, da ni tožitelj privil k pravnim spisom krstnice, iz katere bi se moglo izvedeti, da li je bila Magdalena pred ali po onem času rojena, mora se zatrditi, da se je ona ravno v onem času rodila, ter da je zakonskega rodu, ako ne bi se tudi hotelo dati, kar pa ne gre, prav nobene vere krstnici pod št. 1., katero je izpisal župniški urad iz anagrafičnih registrov, kajti take registre vodi javen cerkveni urad, ki mora biti za njih natančnost odgovoren, če ne drugače, vsaj po cerkvenih predpisih.

Res je sicer, da po beneškem zakonodajstvu (Statuto veneto Corettion del Bembo 21. maggio 1617 in Gran Consiglio) bili so nezakonski otroci izključeni iz intestalnega nasledovanja v dobra občinska, ali po listinah pod št. 5. 6. 7. 8 in 9 napravljenih še v minolem stoletji, katerih verjetnost in pristnost je dokazana po veččakih s primerjanjem zadevnih pisav in po izpovedbah že gori navedenih in družih svedokov, je izvestno, da je Magdalena, kakor njeni bratje in sestre (nedvojbeno zakonski otroci Antona in Angele Dalla Zonche), dedovala zapuščino istega svojega očeta Antona Dalla Zonche, da so vsi ti otroci s svojo materjo in s

svojim strijcem, popom Osipom Dalla Zonca, delili to zapuščino, katero so posedovali v skupnosti z imenovanim strijcem, ter da je bila ista Magdalena v dotičnem pismu imenovana sestra, zadevno sinovka (od brata hči), katerih imenovanj se je posluževal tudi javni imovnik, ki je notificiral delitveno pismo.

V potrjenje vsega tega ima se še pristaviti, da je Angela Dalla Zonca rojena Barbato v svojem testamentu od 30. novembra 1813 pod št. 33., napravljenem po vseh formalnostih, po beneški ustavi za veljavo potrebnih, imenovala omenjeno Magdaleno, svojo preljubljeno hčer, kakor je imenovala tudi drugo svojo hčer Maro ter da je z isto oporoko obedve jednako obdarovala.

Vsa ta imponentna grmada odločilnih okolnostij z vsem pridom zbranih in zrelo promišljenih mora vzbuditi v sodu vzemšem v ozir ustanovljenja §§. 7. 1430. 55. 326. 368. 572. 870. obč. drž. zak. in §. 560. sodn. reda (talj) popolno prepričanje, da je bila pokojna Magdalena Zonca zakonskega rodú.

Ker je torej dokazano zakonsko rojstvo prednice Marije Ivanke Dalla Zonca, ne more imeti tožbe zahtevanje nobene pravne podlage. Moralo se je tedaj potrditi razsodbo prvega sodca in glede na to, da sta morala toženca, ali kdo drugi za-nju, z velikim trudom in pridnostjo nabirati razna in mnoga dokazila v svojo brambo, kar je vse z nenavadnimi stroški združeno bilo, bilo je treba z ozirom na realno vrednost apelacijskega odgovora obsoditi ob enem tožitelja, po §. 26. zakona od 24. maja 1874, št 29 drž. zak. v povrnitev 60 gld. apelacijskih stroškov.

Proti tej razsodbi vložil je tožitelj izredno revizijo. Ces. kr. najvišji sodni dvor je pa z razsodbo od 30. novembra 1879, št. 10441 to izredno revizijo odbil iz teh le

nagibov:

Niti ničevosti niti očite krivice ne more se zapaziti v razsodbah nižjih sodišč in na ničevost ne opira še tožitelj ne svoje izredne revizije.

Prešedši v meritum, treba pred vsem omeniti, da ni nikakor ne odločivno, da je ostalina Jana Dominika Dalla Zonche bila že prisojena; ker pa je tožitelj v zapuščinske obravnave zapisniku od 8. aprila 1863 pripoznal Magdalene Dalla Zonche dedinske pravice, pripada sedaj njemu dokaz o novem faktu, katerega je navedel in na katerega

opira svoje zahtevanje, to je, da je Magdalena Dalla Zonca nezakonskega rodú.

Tega dokaza ni doprinesel in že zastran tega bilo je treba tožbo odbiti.

In negledé na to, ima li tožitelj dokazati nezakonsko rojstvo, ali pa pripadali tožencema dolžnost dokazati zakonsko rojstvo imenovane Magdalene, je jasno, da se v razodbah nižjih instanc ne more najti nikakeršna krivica, kajti vzešši v ozir izpovedbe vseh zaslišanih svedokov, podpirane z raznimi javnimi listinami in vzešši v ozir glavo XII. prve knjige ustave beneške in glavo LI. četrte knjige ustave vodnjanske, mogle sta ti instanci za gotovo vzeti, da je Magdalena Dalla Zonca zakonskega rodú. T.

Če plačilo za naročeno delo ni pogojeno, določi ga sodnik.

F. A. pravi v tožbi de pr. 31. decembra 1875, št. 8923:

Jaz sem bil od leta 1849. v M. učitelj. Od leta 1851 do 1870, torej skozi 19 let, sem razen svojega učiteljskega posla preskrboval tudi dekanu B. vse uradne in privatne pisarije. Vodil sem vse matrike, napravljval izpise iz njih, spisaval vse vloge in dopise na duhovske, politične in sodnijske urade in v letu 1852. in 1853. preskrboval sem tudi za dekana občinsko tajništvo. Mej temi 19. leti napravljval sem zanj vsa dolžna in odstopna pisma, pobotnice, prošnje za vknjiženja in prepise in druge sodnijske vloge.

Dekan je v teh 19. letih le malo pisal.

Vse te pisarije opravljal sem na zahtevanje dekana B. in sem zato opravilo potreboval vsak dan najmenj 2 uri. Plačila mi ni dekan nič obljubil, torej ga mora po §. 1152 o. d. z. določiti sodnik. Ker mi je dekan 500 gld. nekega dolga odpustil, hočem to v račun vzeti.

Ker je dekan umrl, tožim njegovega dediča F. B. in prosim razsodbe:

F. B. kot dedič dekana B. je dolžan meni za različne pisarije, ki sem jih od leta 1851 do 1870, torej skozi 19 let, na ukaz dekana B. preskrboval, na mesec 15 gld., torej na leto 180 gld.